

Habiliteringscentrum
Gunilla N Larsson
Tel: 090-785 73 30
Epost: gunilla.n.larsson@regionvasterbotten.se

Yttrande

S2019/00088/SOF

DNR HSN 738-2020

Socialdepartementet
Enheten för socialtjänst och
funktionshinderpolitik

Betänkande 2018:88 LSS – utredningen

Sammanfattning

Region Västerbotten delar utredarens uppfattning om att en uppdaterad och bättre fungerande lagstiftning är efterlängtd med hänsyn tagen till annan lagstiftning som tillkommit på senare år, till exempel patientlagstiftningen och lagen om barns rätt.

Konventionen om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning är utgångspunkt för utredningen och anger riktningen för utformning av verksamheten. Att invånare kan och får ta ansvar för sin egen hälsa - och får stöd med det de behöver – i ett tillgängligt samhälle är också målbilden för regionens habilitering, rehabilitering och LSS-verksamhet.

Utredningen har kontinuitet, förutsägbarhet, kvalitet och rättssäkerhet som viktiga parametrar att utgå ifrån vid utformning av ny lagstiftning. Regionen vill särskilt lyfta fram att även samordning och samverkan är centrala aspekter att ta med vid översynen av nuvarande lagstiftning.

Regionen är tveksam till den koppling som utredningen gör i beskrivningen av att rådgivning och annat personligt stöd till viss del kan ersättas genom att samordnade planer upprättas. Vår erfarenhet är att det särskilda expertstöd som rådgivning och annat personligt stöd innebär främst behöver bestå av särskilt kunnande om funktionsnedsättningar och dess konsekvenser i vardagligt liv. Stödet ska vara individuellt utformat, personligt anpassat och kunna ges i olika situationer när annan lagstiftning inte räcker till för att tillgodose personens behov.

Regionen ser även behov av ytterligare förtydligande av vad som ska ingå i insatsen särskilt expertstöd i förhållande till den specialiserade habiliteringsverksamheten.

Även om insatsen rådgivning och annat personligt stöd till stor del kan anses vara inkluderat i habilitering och rehabilitering anser Regionen att insatsen rådgivning och annat personligt stöd bör finnas kvar, för att tillförsäkra personer med stora och omfattande funktionsnedsättningar ett rättsligt utkrävbart stöd.

Regionen har valt att yttra sig i de delar som direkt berör regionens ansvar för LSS – insatsen rådgivning och annat personligt stöd.

Kapitel 9 Samordning och planering

Avseende rådgivning och annat personligt stöd finns behov av förtydligande av vad insatsen ska innehålla i förhållande till primärvårdsnivåns ansvar och den specialiserade habilitering- och rehabiliteringsverksamheten. Som praxis har utvecklats är det ibland så att det som i praktiken skiljer en LSS-beslutad insats om råd och stöd och en habiliteringsinsats åt kan vara att LSS-insatsen är kostnadsfri och ska verkställas omgående. Det kan i sin tur medföra att det inte är behoven hos den enskilde personen som avgör i vilken prioritet som insatser ges utan den lagstiftning som tillämpats vid bedömning av behov.

Förutsatt att habiliteringsverksamheter har en bred ansats med psykosocial kompetens anser regionen att den föreslagna nya benämningen *särskilt expertstöd* kan ges inom den specialiserade habiliteringsverksamheten. Insatsen ges av personal med fördjupad kunskap om funktionsnedsättningar och dess konsekvenser.

I vissa delar av landet finns fortfarande Brukarstödscentra med juridisk kompetens i frågor som rör personer inom LSS- personkrets. Ett vanligt förekommande behov som lyfts vid ansökan om rådgivning och annat personligt stöd är att få en juridisk rådgivning och stöd vid kontakter med andra myndigheter och då även vid överklagning av andra myndigheters beslut. Juridisk rådgivning kan inte anses ingå i insatsen men behovet att stöd i juridiska frågor behöver belysas för att stärka rättssäkerheten för målgruppen.

Behovet av samordning av stödkontakter är omfattande framförallt avseende stöd till föräldrar till barn med funktionsnedsättning. Här skulle ett förtydligande av syftet med alla de former av individuell planering som idag finns att tillgå - inom flera lagar och områden – underlätta. Planeringen ska skapa tydlighet kring insatser, samordning och ansvar. Tjänstepersoner har en mängd val av metoder kopplade till olika former av planer att förhålla sig till. Föräldrar behöver få en klar bild av vad de kan förvänta sig från huvudmännen och vem som de kan vända sig till för att utkräva ansvar för att det som planeras i samverkan även utförs.

Kapitel 4 Personkrets

Senaste åren har tolkningen av vilka personer som ingår i personkretsen i förhållande till insatsen rådgivning och annat personligt stöd diskuterats. Efterfrågan från personer med diagnoser inom autismspektrumtillstånd har ökat markant och vid bedömning av såväl personkrets som behov är avvägningarna ibland svåra i förhållande till lagstiftarens intentioner med insatsen. Vi välkomnar att utredningen föreslår att en förändring av beskrivning av vilka som omfattas av lagen ska övervägas när revisionen av ICD-systemet är slutförd.

Kapitel 6 Barn och familjer

Frågan om vem som har hälso-och sjukvårdsansvar när personen vistas inom korttidsvistelse har genom åren varit och är fortfarande föremål för diskussion. Vi menar att utredningen bör ange en ansvarig huvudman för de HSL- insatser som ges i samband med korttidsvistelse för att öka patientsäkerheten.

Krav på förutsägbarhet och kontinuitet i beslut om insatser enligt LSS – oavsett huvudman för insatsen

Slutligen vill vi framhålla betydelsen av att beslut fattas utifrån förutsägbarhet och långsiktighet för den enskilde personen. De tidsatta insatserna inom exempelvis personlig assistans för såväl barn som vuxna med krav på nya underlag för att styrka behov vid nästa omprövning trots att personen har en bestående funktionsnedsättning medför dels lidande för den det berör, dels ett stort merarbete för dem inom habilitering, rehabilitering och LSS-verksamhet som ger stöd till personen, närstående och/ eller familjen.